

LISTOPAD

Kalendarium listopad 1983

1

- TTK ogłasza stanowisko w sprawie walki z podwyżkami cen:

[...] Nie bacząc na wzrastającą biedę, władza dąży do kolejnych podwyżek cen, do dalszej rabunkowej eksploatacji majątku narodowego, do wymuszania coraz dłuższego czasu pracy i innych drastycznych form wyzysku. [...] Dziś obowiązkiem naszego Związku jest koordynacja i wszechstronna pomoc dla rodzącego się powszechnego oporu przeciwko dalszym podwyżkom cen. [...]

- W sprawie amnestii i więźniów politycznych:

[...] Dzień 31 X kończy okres, który w oczekiwaniu władz miał poprzez ujawnienie się działaczy doprowadzić do rozbicia istniejących struktur „S”. Data ta kończy równocześnie działania władz wynikające z ustawy amnestyjnej. Wciąż jednak w więzieniach przebywają nasi koledzy skazani za działalność związkową, przygotowują się pokazowe procesy polityczne przeciw czołowym działaczom KK NSZZ „S” i KSS „KOR”. [...] Walka o uwolnienie więźniów politycznych, o [system](#) prawny uniemożliwiający więzienie obywateli za działalność polityczną jest naszym moralnym i społecznym obowiązkiem. [...]

3

- Lech Wałęsa stwierdza w oświadczeniu wydanym po konsultacjach z przedstawicielami norweskiego Komitetu Pokojowej Nagrody Nobla, że na uroczystości do Oslo nie uda się osobiście. Będą go tam reprezentować żona Danuta z synem Bogdanem oraz Tadeusz Mazowiecki.

4

- Jerzy Urban sugeruje możliwość objęcia amnestią 7 przywódców „Solidarności” i 4 działaczy b. KSS „KOR” pod warunkiem, że udadzą się oni na emigrację lub zobowiążą się czasowo zaprzestać działalności politycznej.

11

- W rocznicę odzyskania niepodległości odbywają się niezależne [manifestacje](#) w Warszawie, Gdańsku i Krakowie. W Warszawie po mszy w katedrze św. Jana o godz. 18.00, wielotysięczny pochód kieruje się pod Grób Nieznanego Żołnierza. Zatrzymany przez kordon ZOMO tłum skanduje okrzyki: „Solidarność”, „Lech Wałęsa”, „Zbigniew Bujak”, „Niepodległość”, rozwinięte zostają sztandary „Solidarności”.

15

- W dniu obrony swojej pracy doktorskiej zatrzymana zostaje Barbara Labuda, członek Zarządu Regionu „Solidarności” Dolny Śląsk.

19-20

- Spotkanie Lecha Wałęsy z konspiracyjną TKK: [...] *Planowane przez władzę podwyżki nie prowadzą do rozwiązania problemów autonomicznych kraju, po drugie, doprowadzą do dalszego gwałtownego spadku poziomu życia ludzi pracy powodując, że większość polskich rodzin nie będzie w stanie zaspokoić swych podstawowych potrzeb.*

21

- Sąd Śląskiego Okręgu Wojskowego we Wrocławiu pod przewodnictwem mjr Edwarda Mróza skazuje: Stanisława Zabielskiego na 55 roku więzienia, Zygmunta Burchardta na 5 lat, Marka Miękusa na 4,5 roku, Zbigniewa Korczowskiego na 4,5 roku, Jana Kołodzieję na 4 lata, Ryszarda Szweda na 4 lata, Mirosława Młodeckiego na 3,5 roku, Tadeusza Knapa na 2 lata; Zygmunta Szymańskiego na 2 lata, Bogusława Grobelnego na 2 lata, Władysława Maślanyka 1,5 roku, a Wiesława Skibę, Andrzeja Morawskiego i Stanisława Damiana na 1,5 roku w zawieszeniu 3 lata, za to że: [...] *od września do 12 października 1982 r. w Lubinie, działając w warunkach przestępstwa ciągłego, chcąc aby inne osoby dokonały czynów zabronionych, polegające na spowodowaniu eksplozji*

materiałów wybuchowych w miejscach publicznych bądź budynkach mieszkalnych, co mogło spowodować zdarzenie zagrażające życiu lub zdrowiu ludzi albo mieniu w znacznych rozmiarach. [...] Wobec Romana Haniszewskiego, Mariana Jurczyka i Zbigniewa Jurkowskiego postępowanie karne zostało umorzone. Oskarżał prokurator wojskowy por. Waldemar Dubas. obrońcy: Henryk Rossa, Wojciech Krzysztoporski, Stefan Dałkowski, Józef Haina, Józef Birka, Jerzy Sobczak, Aleksander Myszka, Ryszard Woźniak, Adam Zientek, Jacek Kurek, Lothar Kittay, Stanisław Janikowski, Jacek Haine, Antoni Kuczyński, Andrzej Malicki.

24

- Z wywiadu ze Zbigniewem Bujakiem w „Tygodniku Mazowsze”:

[...] Po wprowadzeniu stanu wojennego toczyła się gra o to, czy „S” zdoła zachować ciągłość, obronić siebie jako organizację, czy też zostanie zdławiona. Uważam, że ta walka została przez nas wygrana. W tej chwili Związek właściwie na każdym poziomie – krajowym, regionalnym, zakładowym – utrzymuje swoją działalność. Co więcej, jego struktury pomimo uderzeń bezpieki są odnawiane. [...] Przyjęcie zasady jawnego kierownictwa jest kontynuowaniem jawności życia związkowego. Dla członków „S” jest to także symbol legalności działania. [...] Dla wszystkich jest przecież jasne, że w chwili obecnej naszym podstawowym celem jest uwolnienie więźniów politycznych, wywalczenie pluralizmu związkowego oraz prawa do niezależności innych związków i stowarzyszeń. Ważnym zadaniem na dziś jest też walka ze spadkiem stopy życiowej oraz przygotowanie się do bojkotu wyborów. [...] Jesteśmy po pierwsze – związkiem działającym w podziemiu, po drugie – związkiem funkcjonującym w sytuacji upadku gospodarczego, po trzecie – związkiem istniejącym w państwie niepraworządnym, po czwarte – związkiem w kraju o ograniczonej suwerenności. [...]

26

- W Zakładzie Karnym w Strzelinie rozpoczyna się protest głodowy o status więźnia politycznego.
- TKK NSZZ „Solidarność” wydaje oświadczenie w sprawie obchodów rocznicy 16 XII: [...] Trzydzieści lat temu w grudniu 1970 r. strzelano do robotników Wybrzeża protestujących przeciw gwałtownemu obniżeniu poziomu życia. W grudniu 1981 r. w kopalni [Wujek](#) użyto karabinów i czołgów przeciw górnikom broniącym praw obywatelskich i pracowniczych. Datę 16 XII społeczeństwo uznało za dzień pamięci o wszystkich tych, którzy walcząc o należne im prawa zapłacili cenę najwyższą – cenę życia. [...]

- Podczas mszy św. w intencji Ojczyzny w kościele św. Stanisława Kostki w Warszawie homilię wygłasza ks. Jerzy Popiełuszko:

[...] Wspominać będziemy o niewinnej śmierci braci naszych górników z kopalni Wujek, o śmierci braci z Lubina, Nowej Huty i innych miejscowości, o okrucieństwie zbrodni dokonanej na Grzegorz Przemysku. [...] O więzionych bez wyroków od dwóch lat przywódcach „Solidarności” i KOR. Wspominamy o tych, którzy przez długie miesiące byli i są jeszcze z dala od rodziny, gdyż nie chcą złamać swoich sumień przez warunkowe ujawnianie się. O wyrzucanych z pracy i zatroskanych o byt materialny swoich rodzin. [...] o poniżających godność ludzką kolejkach przed sklepami z kartkami w ręku. [...]